

стають організаторами такої діяльності. Частина ж таких випускників в педагогічний процес входять дещо несміливо. Вони демонструють власну творчу діяльність, наприклад, як народні майстри, є гарним прикладом, діяльність якої може унаслідуватись деякими учнями без його власних настанов. Лише через деякий час він стає справжнім наставником, творцем, який може захопити творчою діяльністю інших людей, тобто дітей, і водночас бути організатором цієї роботи. Як бачимо, в даному випадку має виконання як необхідної так і достатньої умов.

Варто відмітити, що набагато складніше ці обидві умови реалізувати в одній дипломній роботі. Нами розроблена тематика таких дипломних робіт і ми робимо спроби реалізовувати їх у власній педагогічній практиці, тобто пропонувати їх майбутнім вчителям технологій та керувати їх виконанням. Приводимо приклади декількох таких робіт.

–Організація та методика роботи з учнями, що мають задатки до різьби по дереву.

–Організація та методика роботи з учнями, що мають задатки до образотворчого мистецтва.

–Організація та методика роботи з учнями, що мають задатки до художньої фотографії.

–Організація та методика роботи з учнями, що мають задатки до вишивання.

–Організація та методика роботи з учнями, що мають задатки до моделювання одягу.

Це, звичайно, не єдиний засіб підготовки вчителя технологій до роботи з даною категорією учнів, проте він, на наш погляд, є досить ефективним.

Література

1. Давиденко А. А. Науково-технічна творчість учнів: навчально-методичний посібник для загальноосвітніх навчальних закладів. – Ніжин : ТОВ “Видавництво “Аспект Поліграф”, 2010. – 176 с.
2. Давиденко А. А. Від педагогіки знань – до педагогіки розвитку здібностей / Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Вип.97 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка; гол. ред. Носко М.О. – Чернігів : ЧДПУ, 2012, - 520 с. – С. 176-179.
3. Давиденко А. А. Педагогическая поддержка научно-исследовательской и творческой активности обучающихся (воспитанников) / Модернизация системы профессионального образования на основе регулируемого эволюционирования : материалы XII Межд. научно- практ. конф. В 2 ч. Ч. 2 / Межд. академия наук пед. образования ; Челябин. институт перепод. и пов. квал. работ. образ.; отв. ред. Д. Ф. Ильясов. – М. : Челябинск : ЧИППКРО, 2014. – 328 с. – С. 84-88.

УДК 372.881*243:376.04

Яцура Дарина Михайлівна, молодший бакалавр спеціальності «Початкова освіта», гуманітарно-педагогічний коледж Мукачівського державного університету
Науковий керівник – канд. психол. наук Мішкулинець О.О.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання на основі застосування особистісно орієнтованих методів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Інклюзивне навчання запроваджується відповідно до Конвенції ООН про права дитини та Закону України «Про загальну середню освіту» [5].

Передумовою у забезпеченні успішності навчання дитини з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому навчальному закладі є індивідуалізація навчально-виховного процесу. Власне індивідуалізація процесу навчання іншомовного мовлення – це цілісна система, яка має охоплювати всі сторони та етапи навчально-виховного процесу з іноземної мови, а також передбачати комплексне врахування і цілеспрямований розвиток компонентів кожної з підструктур психологічної структури індивідуальності учня, що

здійснюють значний вплив на якість оволодіння ним іншомовним мовленням. До складу цієї системи входять: 1) цілі індивідуалізації процесу навчання; 2) види індивідуалізації та їх зміст; 3) прийоми та засоби індивідуалізації. Розглянемо компоненти названої системи.

Цілі індивідуалізації процесу навчання іноземної мови поділяються на основні та допоміжні. До *основних* відносяться:

- заповнення прогалін у вихідному рівні володіння учнем іншомовним мовленням і своєчасне усунення нового відставання, що з'являється;

- розвиток інтелектуального кругозору, психічних процесів і якостей особистості учня, які відіграють провідну роль в оволодінні іншомовним мовленням:

- формування індивідуального стилю оволодіння іншомовним мовленням, який охоплює і вміння самостійної роботи.

Допоміжні цілі індивідуалізації включають:

- активізацію навчально-виховного процесу з іноземної мови;

стимулювання навчальної діяльності учнів;

- створення позитивного емоційного фону навчального процесу тощо. Перелічені цілі індивідуалізації можуть бути досягнуті лише за умови реалізації різноманітних видів індивідуалізації процесу навчання іншомовної мовленнєвої діяльності.

В сучасній методиці навчання іноземних мов види індивідуалізації визначаються відповідно до характеру підструктур психологічної структури індивідуальності учня, зважаючи на те, що кожна з них, як підтвердили експерименти, здійснює значний вплив на рівень володіння учнем іноземною мовою [1].

В сучасній методиці навчання іноземних мов види індивідуалізації визначаються відповідно до характеру підструктур психологічної структури індивідуальності учня, зважаючи на те, що кожна з них, як підтвердили експерименти, здійснює значний вплив на рівень володіння учнем іноземною мовою.

Психологічна структура індивідуальності складається з чотирьох підструктур:

1) спрямованості;

2) соціального досвіду;

3) форм відображення і

4) біологічних властивостей.

Підструктура спрямованості об'єднує нахили, бажання, інтереси, ідеали, світогляд, переконання та мотиви. У процесі оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю найбільш вагомим виступає *мотиваційний фактор*.

В учнів проявляються різні види мотивації головними з яких виступають «зовнішня» або широка соціальна мотивація і «внутрішня», зумовлена самою навчальною діяльністю. Врахування відмінностей у мотиваційній сфері учнів і може здійснюватись за допомогою «мотивуючої» індивідуалізації.

Підструктура соціального досвіду охоплює знання, вміння, навички, звички. При навчанні іноземних мов провідним компонентом виступає рівень сформованості іншомовних навичок і вмінь, який може бути підвищений і допомогою лише регулювання режимів навчання, у зв'язку з чим відповідний вид індивідуалізації називається «регулюючого» індивідуалізацією.

До третьої підструктури входять психічні процеси та емоційно-вольові якості особистості, які розвиваються і вдосконалюються в різних видах діяльності. Теоретичні та експериментальні дослідження довели, що для якісного і швидкого оволодіння іншомовним мовленням слід мати добре розвинені фонематичний слух і слухову пам'ять, достатній безпосередній обсяг пам'яті, гнучке словесно-логічне мислення і високу емоційну стійкість. В окремих учнів ці процеси та якості слід розвивати цілеспрямовано на матеріалі іноземної мови. Відповідно цей вид індивідуалізації називається «розвиваючою» індивідуалізацією.

Четверта підструктура охоплює психологічні особливості індивіда, що зумовлюють індивідуальний стиль його діяльності.

У поняття *індивідуальний стиль навчальної діяльності* входять: темп роботи, працездатність та особливості володіння способами і прийомами навчальної роботи на основі наявних знань, навичок та вмінь. Однак він виробляється і вдосконалюється, якщо людина активно шукає прийоми та способи, які допомагають їй згідно з її темпераментом досягати кращих результатів. Одне із завдань вчителя іноземної мови полягає у наданні допомоги учневі у формуванні індивідуального стилю оволодіння іноземною мовною діяльністю. Тому цей вид індивідуалізації названо формуючою «індивідуалізацією».

Практична реалізація вищезгаданих видів індивідуалізації пов'язана з необхідністю вивчення індивідуально-психологічних особливостей учнів, на основі чого здійснюється індивідуальне планування навчально-виховного процесу.

Індивідуальне планування навчально-виховного процесу має на меті: розроблення комплексної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами, що допоможе педагогічному колективу закладу пристосувати середовище до потреб дитини; надання додаткових послуг та форм підтримки у процесі навчання; організацію спостереження за динамікою розвитку учня [2]. З метою оцінювання індивідуальних досягнень учнів дуже актуальним стає впровадження мовного портфоліо з іноземної мови.

Портфоліо – це накопичувальна система оцінювання, що передбачає формування вміння учнів ставити мету, планувати і організовувати власну навчальну діяльність; накопичення різних видів робіт, які засвідчують рух в індивідуальному розвитку; активну участь в інтеграції кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки [4].

Мовне портфоліо (English Language Portfolio) було розроблено Лінгвістичним комітетом Ради Європи з метою стандартизації вимог до вивчення, викладання й оцінювання досягнень у галузі вивчення іноземних мов громадянами європейських країн та презентовано в Україні у 2003 році після опрацювання у п'ятнадцяти країнах Європейського Союзу [3].

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти пропонують три обов'язкових компоненти мовного портфоліо: мовний паспорт, мовна біографія та мовне досягнення. Використовуючи учнівське мовне портфоліо як засіб навчання, учитель переконується в тому, що воно допомагає учням осмислити результати своєї діяльності і дає змогу вчителю залучити їх до формування нових цілей, реально показати динаміку, прогрес у навчанні. Це підвищує мотивацію, заохочує активність і самостійність, формує загальнонавчальні вміння.

Отже, можна зазначити, що мовне портфоліо є особистісно зорієнтованою формою роботи, автентичним видом оцінювання, який адресовано учневі, розроблено для нього, спрямовано на виявлення та розвиток творчих здібностей кожної дитини. Упровадження такої форми діяльності, як європейське мовне портфоліо, означає вихід на новий рівень самосвідомості учня, де він обирає, оцінює, контролює процес навчання, роблячи його безперервним і сталим, що сприятиме реалізації мотивуючої індивідуалізації, а також відповідатиме індивідуальним інтересам та запитам учнів, що сприяють формуванню у них ціннісних орієнтацій на оволодіння іноземним мовленням в умовах інклюзивного навчання.

Література

1. Гальскова Н.Д. Сучасна методика навчання іноземних мов / Н. Д. Гальскова. – М., 2000.
2. Гусева В.О. Проблеми наступності й безперервності освіти в початковій та середній школі: нотатки з досвіду. «Іноземні мови в сучасній школі» / В.О. Гусева. – No 1. – 2012.
3. Карп'юк О. Європейське мовне портфоліо на етапі початкової школи. «Іноземні мови в сучасній школі» / О. Карп'юк. – № 1. – 2012.
4. Пейн С. Дж. Навчальне портфоліо – нова форма контролю і оцінки досягнень учнів / С. Дж. Пейн // Директор школи. – 2000. – No1. – С.65-67.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>